

תיקון חוק שוויון הזדמנויות בעבודה
– כדור אנטיביוטיקה נגד סרטן

כמי שמתמחים, בין היתר, ביעוץ משפטי ועסקי בתחום דיני העבודה, למדנו זה מכבר, כי יחסי אנוש הם דבר מורכב. התנהגות סבירה ומוצדקת מצדו של אחד יכולה לעיתים קרובות לעורר אצל האחר רגשות של אכזבה, עלבון או כעס. אולם לא כל מי שסבל מאכזבה או עלבון זכאי אוטומטית לסעד משפטי. על מנת לזכות בסעד מן המשפט יהיה על דורשו להוכיח כי מעבר לרגשות שהוא חש, בצדק או שלא בצדק, קיימת עילה משפטית וניתן להוכיח זכות שנפגעה. רף נמוך מדי שיוצב בפני תובע פוטנציאלי יציף את בתי המשפט במאוכזבים רבים המחפשים נקמה, ולו לפחות על ידי כך שיטרידו אותו בהליך משפטי ממושך שלמעשה עצם ניהולו הינו עונש בפני עצמו.

חוק שוויון הזדמנויות בעבודה נחקק בשנת 1988 ומאז עבר מספר תיקונים. החוק מנסה להילחם באפליה וליצור איזונים ובלמים. בתיקון האחרון לחוק התוספה הוראה לפיה נטל ההוכחה ירבוץ על כתפי המעביד להוכיח כי לא פעל בניגוד להוראות החוק אם רק יוכח כי ביקש בדרך כלשהי לדעת פרטים לגבי עניינים שלגביהן קיים איסור אפליה. עם הנמכת הרף, יוכל עתה כל מבקש עבודה או עובד מאוכזב לגרור את המעביד להליך משפטי, אם טעה המראיין וניסה לנהל שיחת חולין, ממנה השתמע כי הינו מנסה לברר, למשל, אודות המצב המשפחתי של היושב מולו.

העובדה כי התיקון קובע, כי עצם ניסיון של המעביד לגלות מידע הקשור לעובד יספיק מעתה להעברת נטל ההוכחה למעביד הינה עניין מכריע שאין להקל בו ראש. הכוונה המוצדקת לכשעצמה להגן על עובדים החשופים לאפליה, עלולה להפוך לכלי סחיטה ונקמה ולפגיעה בזכותו של מעביד לנהל את עסקו הפרטי בחופשיות – זכות חוקתית לקניין. התיקון הועבר עלולה לגרום עוול רב למעביד, ולחשפו להליכים משפטיים ועלויות רבות שאין להם הצדקה בהכרח.

עוד, התיקון אף מפלה בין המופלים. קיימים סוגי אפליות שאין צורך כלל לשאול את המועמד לגביהן כדי להפלותו על אותו רקע, כאפליה על רקע לאומי או מגדרי. מי שאינו רוצה להעסיק ערבים או נשים יכול, ברוב המכריע של המקרים, ללמוד העובדה המפלה כבר בשלב קבלת קורות החיים וכלל לא לזמן לראיון או לזמן מתוך מטרה להציג מצג כאילו לא קיימת הפליה אך בלי כוונה אמיתית לקבל לעבודה ומבלי להעלות נושא זה כלל במהלך הראיון. לקבוצה זו של מופלים התיקון לא כלום מסייע, בעוד שמפלה לעומתם את המופלים על רקע מצבם המשפחתי או שירותם הצבאי.

מעבר לכך ובכל מקרה אפשר להניח כי מעבידים, במיוחד הגדולים והמתוחכמים, יסתגלו לתיקון במהירות ויוכלו להסוות הפליה ביעילות. כך חזרנו לנקודת ההתחלה: הרוצים להפלות ימצאו את הדרך לעשות זאת ללא חשיפה משפטית, אך אלו שמלכתחילה לא רצו להפלות ימשיכו לא להפלות אך יהיו חשופים לסחיטה.

במלאו הכוונות הטובות, המלחמה באפליה איננה אמורה להיעשות בדרך של תיקון החוק, ובוודאי שלא בדרך העשויה להפוך הליך משפטי לאמצעי של פורקן זעם ואכזבה. המלחמה באפליה צריכה להיעשות במישור החברתי והחינוכי על ידי הפיכת האפליה למעשה חסר לגיטימיות ומביש. התיקון הוא בבחינת ניסיון לטפל בסרטן באמצעות אנטיביוטיקה אשר כל פעולתה הוא החלשת הגוף.

***מאת: עו"ד איאד ג'ובראן**

* הכותב הינו עורך דין במחלקה המנהלית של משרד עורכי הדין אפיק תורג'מן ומתמקד בעיקר בדיני עבודה ובתחום הציבורי, מכרזים ודיני רשויות מקומיות. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המומחה בתחום בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.

גליון מס' 4175
3/1/2011
מה בגליון?
מידע בלעדי
מכרזים
מהעולם
עורכת: אילת אלונני-כהן 03-5635069
מחלקת שירות לקוחות: סימה אסביה 03-5635073
מחלקת מכירות: 03-5635000
מען: דרך פתח תקוה 98-96 תל אביב 67138
פקס: 03-5635075

מובהר בזאת כי המערכת אינה אחראית, במישרין או בעקיפין, לתוכן הפרסום ו/או לאמיתות מצגיו, לרבות כל מצג שיש בו להעיד על תכונות המפרסם או המוצר או השרות המוצע, והאחריות הבלעדית אפוא לתוכן הפרסום ולכל עניין המשתמע ממנו היא על המפרסמים בלבד.